SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2039

av Rasmus Elfström (C)

Stöd till utbildning och forskning från Akademiska Hus

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över statens styrning och organisering av Akademiska Hus i syfte att säkerställa rimliga, transparenta och långsiktigt förutsägbara hyresvillkor för universitet och högskolor samt stärka lärosätenas möjligheter att själva äga och förvalta lokaler och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svenska universitet och högskolor ska kunna fokusera på sitt kärnuppdrag: utbildning, forskning och samverkan med det omgivande samhället. För detta krävs långsiktigt hållbara villkor för lokalförsörjningen.

Akademiska Hus har en viktig roll i den statliga lokalförsörjningen, men bolagets uppdrag måste vara förenligt med lärosätenas behov och med den akademiska verksamhetens långsiktighet. När hyresvillkor, avkastningskrav och utdelningspolitik inte är tillräckligt transparenta riskerar lärosätenas planeringsförutsättningar att försämras.

Källunderlag: Centerpartiets stämmoprotokoll 2023, att-sats 5.PS.5: bifall till genomlysning och utvärdering av Akademiska Hus uppdrag och drift. Stämmoprotokoll 2025, att-sats 6.2.1: förslaget att avskaffa bolaget ansågs besvarat, inte bifallet.

Regeringen bör därför se över styrningen av Akademiska Hus. Översynen bör särskilt omfatta bolagets avkastningskrav, utdelningspolitik, principer för hyressättning och hur hyreskostnaderna förhåller sig till lärosätenas anslag. Målet bör vara rimliga och förutsägbara villkor som stärker utbildning och forskning, utan att ge avkall på en effektiv fastighetsförvaltning.

Översynen bör samtidigt skilja mellan åtgärder inom den nuvarande bolagsmodellen och förändringar av ägande och förvaltning. Regeringen bör pröva om universitet och högskolor, när det är ändamålsenligt och ekonomiskt hållbart, kan få större möjligheter att själva äga eller förvalta de fastigheter där verksamheten bedrivs. En sådan prövning bör också analysera hur likvärdiga villkor kan säkerställas för lärosäten som i dag har olika lokalförsörjningslösningar.

Det bör inte förutsättas att samma lösning passar alla fastigheter eller alla lärosäten. Regeringen bör i stället återkomma med en samlad bedömning av hur Akademiska Hus kan styras och organiseras så att bolaget stödjer kunskapsutveckling, akademisk frihet och lärosätenas långsiktiga utveckling.

Statens fastighetsförvaltning ska vara effektiv, men den ska också utformas för att stödja utbildning och forskning. Akademiska Hus ska vara ett verktyg för kunskapsutveckling, inte en inkomstkälla på bekostnad av lärosätenas kärnverksamhet.

Rasmus Elfström (C)